

PIHTIPUTAAN KUNNAN KONSERNIOHJEET

Hyväksytty: Kunnanvaltuusto 26.11.2018 § 97
Voimaantulo: 7.1.2019

Sisällysluettelo

1. KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE.....	2
2. SOVELTAMISALA	2
3. KONSERNIOHJEEN SITOVUUS.....	3
4. KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY JA HYVÄKSYMINEN	3
5. PIHTIPUTAAN KUNNAN KONSERNIJOHTO	4
6. KONSERNIN HENKILÖSTÖPOLITIikka.....	5
7. TYTÄRYHTIÖIDEN HALLITUSTEN JÄSENTEN KOKOONPANO, NIMITTÄMINEN JA PALKKIOT.....	6
8. KONSERNIN SISÄISET PALVELUT.....	6
9. KUNTAKONSERNIN TALOUDEN JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU JA OHJAUS..	7
10. VELVOLLISUUS HANKKIA KUNNAN KANTA ASIAAN ENNEN PÄÄTÖKSENTEKOA.....	8
11. KONSERNIVALVONNAN JA RAPORTOINNIN SEKÄ RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN.....	9
11.1. Yhteisön raportointi kunnanhallitukselle.....	9
11.2. Tilintarkastus.....	9
11.3. Tarkastuslautakunta.....	10
11.4. Sisäinen valvonta.....	10
11.5. Sisäinen tarkastus.....	10
11.6. Riskien hallinta.....	10
11.7. Rahoitus.....	11
11.8. Tukipalvelut.....	11
12. KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN HALLINTA- JA JOHTAMISTAPA.....	11
13. KUNNAN LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUDEN TURVAAMINEN.....	12
14. VIESTINTÄ.....	12
15. VOIMAANTULO.....	12

1. KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE

Konserniohjeella Pihtiputaan kunnanvaltuusto määrittää kunnan konsernin toimintaohjeet ja periaatteet koskien konsernin johtamista, ohjausta ja seurantaa.

Kuntalain (410/2015) 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvien osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Pihtiputaan kunnan strategian ja painopisteet määrittelee kunnanvaltuusto. Valtuuston linjaukset täsmennetään vuosittain talousarviossa. Kunnan tytäryhteisöjen tulee omalta osaltaan toteuttaa kunnan strategiaa ja painopisteitä ja niiden on tuotava kunnalle lisäarvoa toiminnallaan. Ne antavat suunnan tytäryhteisöjen toimivalle johdolle. Tytäryhteisöjen johdon on kaikessa päätöksenteossa otettava huomioon omistajien odotukset toiminnan suhteen. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja, parantaa tiedonkulkua ja vuorovaikutusta konsernijohdon ja yhtiöiden välillä sekä lisätä toiminnan näkyvyyttä.

Tytäryhteisöjen tulee laatia kunnan strategiaan pohjautuva yhtiön oma strategia. Konserniyhtiöiden on toimittava taloudellisesti ja kannattavasti. Konserniyhtiöt, osakkuusyhtiöt ja merkittäviä kunnan takauksia saaneet tahot velvoitetaan toimittamaan vuosittain riittävät taloustiedot valtuuston tietoon.

Tämä ohje täydentää Pihtiputaan kunnan hallintosääntöä. Lisäksi *Hyvä hallintotapa- ja johtamisen ohje* sekä *Pihtiputaan kunnan omistajapolitiikan ohje* täydentävät konserniohjetta.

2. SOVELTAMISALA

Kuntalain 48 §:n mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Tämä konserniohje koskee Pihtiputaan kuntaa ja Pihtiputaan kunnan tytäryhteisöjä. Käsittelyn jälkeen tytäryhteisöt on velvoitettu noudattamaan konserniohjetta.

Kuntakonserniin kuuluvat seuraavat tytäryhtiöt (emoyhteisöllä on määräämisvalta):

Pihtiputaan Vuokra-asunnot Oy
Pihtiputaan Lämpö ja Vesi Oy
Kiinteistä Oy Putaanportti
Kiinteistö Oy Niemenharju

Kuntakonserniin kuuluvat seuraavat osakkuusyhteisöt (20–50 % äänivalta tai tai väh. 20 % omistusosuus omasta pääomasta):

Asunto Oy Ritovuori
Witas Oy
Pohjoisen Keski-Suomen Verkkopalvelut Oy
Sammakkokangas Oy
Keski-Suomen Verkkoholding Oy

Kuntayhtymä yhdistetään kunnan konsernitaseeseen peruspääoman mukaisessa suhteessa. Pihtipudas kuuluu seuraaviin kuntayhtymiin:

Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri
Sairaanhoidopiirin tytäryhtiöt:
Sairaalakahviot Oy
Äänekosken ammatillisen koul. ky
ei tytäryhtiöitä
Keski-Suomen Liitto
ei tytäryhtiöitä

3. KONSERNIOHJEEN SITOVUUS

Kuntakonsernissa hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu. Mikäli kunnan kokonaan omistaman tytäryhtiön yhtiöjärjestys poikkeaa konserniohjeen määräyksistä, tulee yhtiöjärjestystä muuttaa vastaamaan konserniohjeen määräyksiä.

Käsiteltäessä omistajaohjausta Pihtiputaan kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaa lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisöjen toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Kuntakonsernia tulee johtaa kokonaisuutena ja strategisten tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjauksen toimivuuden kannalta olennaista on, että johtamisen ja hallinnan rakenteet sekä toimintatavat on määritelty ja niihin on sitouduttu. Tuloksellinen konsernijohtaminen edellyttää konsernijohdolta ja muulta konsernihallinnolta riittävän monipuolista asiantuntemusta ja kokemusta kuntakonsernin johtamisesta, toiminnasta ja taloudesta, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö -tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konserni- ja henkilöstöjohdolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

4. KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY JA HYVÄKSYMINEN

Uusi kuntalaki (410/2015) edellyttää, että kunnilla on jatkossa yksi kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista, myös omistajapolitiikasta. Valtuusto päättää omistajapolitiittisista periaatteista ja hyväksyy konserniohjeet. Lisäksi talousarviossa päätetään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden lyhyen aikavälin tavoitteista, joilla kuntastrategiaa toteutetaan.

Hyväksymällä konserniohjeen tytäryhteisöt sitoutuvat konserniohjeen noudattamiseen. Konserniyhteisöitä kuullaan konserniohjeen valmistelussa, millä voidaan varmistaa osapuolten sitoutuminen ohjeeseen. Lopullinen konserniohje on myös syytä käydä yhdessä läpi konserniyhteisöjen johdon ja tarvittaessa hallituksen kanssa sen varmistamiseksi, että osapuolet ymmärtävät ohjeen samalla tavalla.

Asian käsittelystä tytäryhteisön kokouksessa on toimitettava pöytäkirjanote sähköpostitse kunnan kirjaamoon: pihtiputaan.kunta@pihtipudas.fi.

5. PIHTIPUTAAN KUNNAN KONSERNIJOHTO

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohdon tehtävistä ja toimivallan jaosta konsernijohtoon kuuluvien välillä määrätään hallintosäännössä. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa konserniohjauksesta eli omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Konsernivalvonta on tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden seuranta.

Konsernihallinnon muodostavat kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus. Kunnanvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy konsernin toiminnalliset ja taloudelliset periaatteet. Konserniin kuuluvat yhteisöt ja kunnan edustajat velvoitetaan toimimaan niin, että valtuuston asettamat tavoitteet saavutetaan. Vastuu kunnan ja konsernin operatiivisesta johtamisesta on kunnanjohtajalla.

Kunnanjohtaja sekä erikseen määrätyt toimialajohtajat tai viranhaltijat seuraavat tytäryhteisöjen toimintaa ja vahvistettujen toimintaperiaatteiden noudattamista. Havaittuihin epäkohtiin puututaan ja ne käsitellään konsernijohdossa ja tapauskohtaisesti niistä raportoidaan kunnanhallitukselle.

Kunnanhallituksen tehtävänä on:

- ohjata ja valvoa kuntakonsernia
- vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
- määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
- antaa valtuustolle säännöllisesti raportin tilinpäätöksen yhteydessä yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
- arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää tarvittaessa ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa sekä
- käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset kunnanvaltuuston puheenjohtajiston kanssa,
- seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä,
- antaa kunnan enakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
- nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallitukseen sekä

- nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kunnanvaltuuston tehtävänä on:

- määrittellä kunnan tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset,
- päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallista ja taloudellista tavoitteista sekä
- hyväksyä konserniohjeet.

Kunnanjohtaja

- johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan konsernipolitiikkaa,
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle sekä
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämistä kunnanhallitukselle.

Toimialajohtaja

- vastaa konserniohjeen mukaan toimialajohtajalle kuuluista tehtävistä,
- seuraa toimialallaan kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämistä kunnanjohtajalle.

Viranhaltijat, joille konserniyhteisö on vastuutettu, huolehtii yhteisön toiminnan seurannasta ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kunnanhallitukselle.

6. KONSERNIN HENKILÖSTÖPOLITIikka

Konsernin henkilöstöpolitiikassa ja toiminnassa noudatetaan yleisesti hyväksytyjä yhteistoiminnan periaatteita. Kunnan tytäryhteisöt ovat vastuullisia työnantajia, jotka toteuttavat hyvää johtamista ja huolehtivat henkilöstön hyvinvoinnista.

Konsernin henkilöstöressurssia on käsiteltävä yhtenäisenä. Rekrytointivaiheessa on huomioitava koko konserni ja toimien vakinaiset täytöt tulee hyväksyttävä kunnanjohtajalla. Henkilöstön sisäinen liikkuvuus konsernin sisällä mahdollistetaan ja sitä tuetaan esimiestyössä. Henkilöstön rekrytoinneissa on yhteisöjen noudatettava soveltuvin osin kunnan yleisiä rekrytointimenettelyjä. Rekrytoinneissa tulee huomioida mahdollisuuksien mukaisesti konsernin sisäiset henkilöstön siirtomahdollisuudet.

Tytäryhteisöille valitaan toimitusjohtaja, jolla on yhtiön liiketoiminnan johtamisen edellyttämä riittävä asiantuntemus ja kokemus. Tytäryhteisön hallitus päättää toimitusjohtajan kokonaispalkasta, palkitsemisesta ja toimisuhde-eduista, ottamisesta sekä erottamisesta. Toimitusjohtajan valinnassa on kuultava kunnanhallitusta.

7. TYTÄRYHTIÖIDEN HALLITUSTEN JÄSENTEN KOKOONAPANO, NIMITTÄMINEN JA PALKKIOT

Hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lähtökohtaisesti osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan. Yhtiön hallitus on oikeudellisesti yhtiön tärkein toimielin ja sen operatiivinen vallan käyttäjä. Kuntakonsernissa yhtiön hallituksen on erityisesti huolehdittava, että yhtiöllä on toiminnan laatuun ja laajuuteen suhteutettu strategia ja sen toteuttaminen raportoidaan kunnanhallitukselle. *Pihtiputaan kunnan omistajapolitiikan* ohje sitoo yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Kuntalain 47 §:ssä edellytetään, että kunnan tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Hallitusjäsenehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisön hallitukseen voidaan valita myös kuntakonsernin ulkopuolisia asiantuntijajäseniä silloin, kun se on tarkoituksenmukaista yhtiön päätöksenteon ja menestymisen kannalta.

Konsernijohton ja tytäryhteisön hallituksen tehtävänä on valvoa yhtiön toimivan johdon toimintaa. Valvonnan edistämiseksi hallituksen jäsenten on oltava yhtiöstä aidosti riippumattomia. Hallituksen jäsenen tulee olla riippumaton yhteisöistä eli hänellä tai hänen hallintolain 28 §:ssä tarkoitetulla läheisellään ei voi olla sanotussa säännöksessä tarkoitettun esteellisyyden aiheuttavaa suhdetta yhteisöön suoraan eikä välillisesti.

Hallitusten puheenjohtajien ja jäsenten palkkiot tulee olla tasoltaan tehtävien määrän ja vastuun mukaisia. Kunnanhallitus päättää omistajaohjauksen kautta tytäryhtiöissä noudatettavasta palkkiotasosta.

8. KONSERNIN SISÄISET PALVELUT

Konsernipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joita konserniyhteisö tuottaa keskitetysti muille konserniin kuuluville yhteisöille. Konsernipalveluissa on otettava huomioon hankintalainsäädännön asettamat reunaehdot ja rajoitukset. Tytäryhteisön on selvitettävä konsernijohton kanssa etukäteen konsernipalvelujen käyttö.

Kuntakonsernin yhteisöjen hankintamenettelyssä noudatetaan julkisia hankintoja koskevien normien lisäksi kunnan hankintaohjetta ja talousarvion täytäntöönpano-ohjetta. Kunnan omistaman yhtiön tulee kilpailuttaa hankintansa ja osallistua yhteishankintoihin kunnanhallituksen päättämällä tavalla.

Kuntakonsernin hankinnat ja omaisuuden luovutus on suoritettava hyvää hallintotapaa noudattaen. Hankintojen yhteydessä ei saa antaa eikä ottaa vastaan lahjoja, palvelusuorituksia tai muita palveluksia toimittajilta. Henkilökohtaisia hankintoja ei saa suorittaa kunnan hankintojen yhteydessä eikä käyttää kunnan hankintasopimuksia omaksi edukseen. Esteellinen henkilö ei saa osallistua hankintojen valmisteluun tai päätöksentekoon.

Konsernitasolla pyritään yhteisöjen yhteistyöllä parhaaseen mahdolliseen tulokseen ja taloudelliseen hyötyyn. Tytäryhteisöillä on velvollisuus hyvissä ajoin aloittaa neuvottelu kunnanjohtajan kanssa rahoitus-, kassavirta-, otto- ja antolainauksia varten. Sopimusajat, tiliehdot

tms. saatetaan kuntaemon kanssa yhdenmukaisiksi ja kilpailukykyisiksi kaikissa tytäryhteisöissä. Tytäryhteisöt järjestävät rahoituksensa yhteistyössä kunnan kanssa.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Lisäksi takauksia ja lainoja myönnettäessä tulee ottaa huomioon valtioneuvoston suosittelut ja kilpailulain 4 a luvussa määritelty kilpailuneutraalisuutta koskeva sääntely.

Tytäryhteisö ei ilman kunnanhallituksen lupaa voi myöntää takauksia tai käyttää omaisuutta vakuutena.

9. KUNTAKONSERNIN TALOUDEN JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU JA OHJAUS

Valtuusto asettaa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisöjen liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetetuista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja myös merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa.

Kunnan konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Kunnan tytäryhteisöjen investointeja ohjataan tytäryhteisöille asetetulla velvollisuudella hankkia kunnan kanta ennen merkittävistä investoinneista päättämistä. Tytäryhteisöissä hallituksen ja muun johdon tulee investointeja suunniteltaessa tehdä huolellisuusvelvoitteensa täyttämiseksi asianmukaiset investointilaskelmat ja -selvitykset, jotta investointien taloudellisesta ja toiminnallisesta kannattavuudesta voidaan riittävästi varmistua. Investointeja koskevissa laskelmissa tulee ottaa huomioon vaikutuksen yhteisön tulokseen ja kassavirtaan sekä suhteuttaa päätökseen sisältyvät riskit hyväksyttävään riskitasoon.

10. VELVOLLISUUS HANKKIA KUNNAN KANTA ASIAAN ENNEN PÄÄTÖKSENTEKOA

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan selvitettävä konserni- ja henkilöstöjaoston kirjallinen kannanotto asiaan silloin, kun päätettävän asia merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen. Tytäryhteisön johdon tulee toimia huolellisesti ja yhteisön edun mukaisesti.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu kunnan kannan hankkimista edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekoelimellä.

Yhteisön hallituksen on hankittava kunnanhallituksen kannanotto seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asiat, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- pääomarakenteen muuttaminen
- yrityskaupat
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö muuhun kuin suojaus- ja riskienhallintatarkoituksiin
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- yhtiökokouksella tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan ottaminen ja erottaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- merkittävät kiinteistökaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohton määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kunnan yhtiökokouksessa, sisällytetään kunnan kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

11. KONSERNIVALVONNAN JA RAPORTOINNIN SEKÄ RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

11.1. Yhteisön raportointi kunnanhallitukselle

Kunnan tytäryhteisöjen on annettava kunnanhallitukselle tiedot kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Yhteisö toteuttaa sille hyväksytyä toiminta-ajatusta ja asetettuja tavoitteita. Toiminta-ajatuksen oleelliselle muutokselle tulee saada kunnanhallituksen hyväksyminen.

Tytäryhteisö raportoi taloudesta 2 kertaa vuodessa talousarvion laadinnan ja tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä. Raportoinnissa on kiinnitettävä huomiota tavoitteiden toteutumiseen, toiminnan ja talouden kehittymiseen sekä riskeihin.

Konsernijohto seuraa säännönmukaisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta.

Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä niin, että tytäryhteisöjen tulee toimittaa konsernitilinpäätöksen laadintaa varten tarvittavat tiedot kunnalle viimeistään tilikauden päättymistä seuraavan helmikuun loppuun mennessä. Lisäksi konsernijohto voi pyytää erillisiä selvityksiä yksiköiden toiminnasta ja taloudesta.

Talousarvioraportointi tapahtuu viimeistään lokakuussa. Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnanhallitukselle tiedoksi talous- ja toimintasuunnitelmansa sen valmistuttua sisältäen tulos- ja rahoituslaskelman. Suunnitelmasta on käytävä ilmi valtuuston tytäryhteisölle antamat tavoitteet.

Kuntakonsernin kuuluvien tytäryhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä on noudatettava soveltuvaa yhteisö-oikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaista kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoa.

Oleelliset poikkeamat talousarviosta on raportoitava välittömästi kunnanhallitukselle. Tytäryhtiön on annettava konsernijohton pyynnöstä muitakin selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

11.2. Tilintarkastus

Kunnan tytäryhtiöihin tulee valita tilintarkastajaksi sama JHTT-tilintarkastajayhteisön JHTT-tilintarkastaja kuin kunnallakin on, jollei poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

11.3. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta huolehtii kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunnan on arvioitava kunnan toimintaan kohdistuvan arvioinnin lisäksi myös kuntakonsernia koskevaa tavoiteasettelua ja tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunnalla on mahdollisuus kutsua tytäryhteisön toimielimen toimitusjohtaja tai vastaavassa asemassa oleva henkilö kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivullisille.

11.4. Sisäinen valvonta

Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiössä on toimiva johtamisjärjestelmä ja säännöllinen raportointi, joka on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on osaltaan varmistaa, että yhtiön toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Hallituksen tulee säännöllisesti arvioida yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta.

11.5. Sisäinen tarkastus

Kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arvioimiseksi konsernissa voidaan järjestää sisäinen tarkastus. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivullisille haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

11.6. Riskien hallinta

Riskienhallinta on osa yhtiön valvontajärjestelmää. Yhtiön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määriteltä. Kokonaisvastuu yhtiön riskienhallinnasta kuuluu hallitukselle. Sisäinen tarkastus ja tilintarkastaja arvioivat prosesseja, joilla organisaatioissa varmistetaan, että merkittävät riskit on ymmärretty ja että niitä hallitaan asianmukaisesti.

Kunnanhallituksella on toimivalta antaa ohjeita tytäryhteisöille itsenäiseen riskienhallintaan liittyvissä asioissa.

Wiitaunionin tavoitteena on yhtenäistää vakuutuspolitiikka. Tytäryhteisön on huomioitava tämä vakuuksia ottaessaan.

Tytäryhteisöillä tulee olla riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu tytäryhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle. Tytäryhteisön toimitusjohtajan on huolehdittava riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan toteuttamisesta ja ylläpitämisestä sekä toimivuuden varmistamisesta.

Tytäryhteisön tulee raportoida konsernijohtolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatavasta ja sen tuloksellisuudesta.

11.7. Rahoitus

Rahoituksen hallinta on osa konsernijohtamista ja tytäryhteisöt noudattavat konsernijohton antamia ohjeita rahoituksen suunnittelussa ja järjestämisessä.

11.8. Tukipalvelut

Tavoitteena on, että kuntakonsernissa hyödynnetään erilaisten tukipalvelujen hankinta- ja volyymiedut sekä ammatti- ja erityisosaaminen.

Tilat

Tilapalvelu koordinoi kunnan tilojen käyttöä. Toimintayksiköt sijoittuvat ensisijaisesti kunnan omistamiin tiloihin. Ulkoisten tilojen vuokraamiseen on oltava konsernijohton suostumus.

Hankinnat

Tytäryhteisöjen hankinnat kuuluvat julkisista hankinnoista annetun lain piiriin. Kunnan hankintavastuullisten kanssa neuvotellaan tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä taloudellisten hyötyjen aikaansaamiseksi. Tytäryhteisöt noudattavat kunnan hankintaohjetta.

12. KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN HYVÄ HALLINTA- JA JOHTAMISTAPA

Konserniyhteisöjen tulee yhtiönä noudattaa hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteita siten, että varmistuu, että tytäryhtiöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuuteen turvaten.

Hyvällä hallinto- ja johtamistavalla osana omistajaohjausta on sekä oikeudellinen että taloudellinen, omistajan arvot ja tavoitteet huomioiva perusta. Tarkemmin hyvästä hallinto- ja johtamistavasta Pihtiputaan kunnan *Hyvä hallinto- ja johtamistapa kuntakonsernissa-* ohjeessa.

13. KUNNAN LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUDEN TURVAAMINEN

Luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja, joita hän toimeensa pitää tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät vielä ole julkisia, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohdolle, myös vastaukset tulevat konsernijohdon kautta. Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojen-saantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska kaikki tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten.

Asiakirjoihin tulee merkintä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

14. VIESTINTÄ

Tytäryhteisöt ovat velvollisia tiedottamaan toiminnastaan asiakkaille ja kuntalaisille. Yhteisön tulee tiedottamisessaan noudattaa mahdollisimman suurta avoimuutta, sikäli kuin se liikesalaisuuden tai lain mukaan on mahdollista.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Yhteisön hallituksen tai vastaavan esityslistat ja pöytäkirjat on toimitettava samanaikaisesti toimielimen jäsenille kuin kunnanjohtajalle.

15. VOIMAANTULO

Konserniohje tulee voimaan kunnanvaltuuston 26.11.2018 hyväksymisen jälkeen 7.1.2019.